

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 473/2020-26

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného JUDr. Rudolf Adamčík, advokátskou kanceláriou, s. r. o., Liptovská 2/A, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Rudolf Adamčík, vo veci namietaného porušenia základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena a základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 Co 50/2016-378 z 24. januára 2018 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. januára 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED],

██████████ (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. Rudolf Adamčík, advokátskou kanceláriou, s. r. o., Liptovská 2/A, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 Co 50/2016-378 z 24. januára 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v procesnom postavení žalobcu bol stranou sporu prejednávaného na Okresnom súde Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 19 C 254/2013. Predmetom sporu bola žaloba sťažovateľa o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 60 000 €. Okresný súd rozsudkom č. k. 19 C 254/2013-324 z 10. novembra 2015 žalobu sťažovateľa zamietol. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že potvrdil rozsudok okresného súdu a žalovaným priznal proti žalobcovi (sťažovateľovi) nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) odmietol uznesením sp. zn. 3 Cdo 148/2018 z 26. septembra 2019 (ďalej len „rozhodnutie o dovolaní“).

3. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti namieta, že napadnutým rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 ústavy tým, že mu nebola poskytnutá právna ochrana pred neoprávneným zásahom do jeho práva na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. V dôvodoch ústavnej sťažnosti zameriava pozornosť na nesprávnu aplikáciu testu proporcionality, ktorý sa uplatňuje pri posudzovaní ochrany osobnostných práv na jednej strane a obmedzenia slobody prejavu na strane druhej. Argumentačne vyvodzuje, že pri rozhodovaní mal krajský súd dať prednosť jeho ústavným právam pred právami žalovaných.

4. Na základe argumentácie uvedenej v ústavnej sťažnosti potom sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Porušiteľ, Krajský súd v Bratislave, rozsudkom spis. zn. 2 Co 50/2016 zo dňa 24. januára 2018 porušil právo sťažovateľa na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti,

dobrej povesti a na ochranu mena zakotvené v Článku 19, ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj právo sťažovateľa na ochranu súkromia podľa Článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Rozhodnutie porušiteľa, rozsudok z 24. januára 2018, spis. zn. 2 Co 50/2016 sa týmto ruší a vec sa vracia porušiteľovi na ďalšie konanie.

3. Porušiteľ je povinný zaplatiť sťažovateľovi náklady právneho zastúpenia sťažovateľa v konaní o ústavnej sťažnosti.“

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

6. Podľa čl. 26 ods. 1 ústavy sloboda prejavu a právo na informácie sú zaručené.

7. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

9. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd

zistuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

10. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

12. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavná sťažnosť je neprípustná,

ak sťažovateľ nevyčerpal právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 56 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Základným predpokladom konania pred ústavným súdom je naplnenie procesných podmienok, t. j. takých podmienok, bez ktorých nemôže konať a predovšetkým rozhodnúť vo veci samej. Tie možno vyvodiť z § 56 zákona o ústavnom súde, teda z vymedzenia dôvodov, pre ktoré ústavný súd návrh odmietne bez toho, že by sa zaoberal jeho obsahom.

15. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ vytýka napadnutému rozsudku nesprávne právne posúdenie relevantných skutkových okolností z hľadiska vyvažovania slobody prejavu na jednej strane a práva na ochranu osobnosti na strane druhej, najmä vo vzťahu k uplatňovaniu testu proporcionality všeobecnými súdmi.

16. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh ďalej vyplýva, že totožné námietky sťažovateľ uplatnil v dovolaní, ktoré podal proti napadnutému rozsudku a ktoré odôvodnil odvolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Najvyšší súd jeho dovolanie odmietol. Najvyšší súd vo vzťahu k tvrdeniam sťažovateľa, že odvolací súd vyvodil nesprávny právny záver pri posúdení a vyhodnotení testu proporcionality a že nedostatočne zohľadnil, že malo ísť zo strany žalovaných o typický hodnotiaci úsudok bez pravdivého

vecného základu, uzavrel, že sťažovateľ v tomto smere nijako nenaformuloval právnu otázku zásadného významu. Najvyšší súd ďalej uviedol, že sťažovateľ namietal aj nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov odvolacím súdom, čím nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť sťažovateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP.

17. Z princípu subsidiarity konania o ústavnej sťažnosti vyplýva, že právomoc ústavného súdu je daná iba v tom prípade, ak o ochrane označených práv sťažovateľa nie je oprávnený rozhodovať iný orgán súdneho typu. Ochrana ústavnosti totiž nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje.

Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd je nepochybne tým orgánom právnej ochrany základných práv a slobôd, ktorý bol oprávnený posúdiť (a aj posudzovať) námietky sťažovateľa týkajúce sa zákonne aj ústavne súladného právneho posúdenia zásahov do práva sťažovateľa na ochranu osobnosti krajským súdom, a to na základe sťažovateľom zvoleného a uplatneného mimoriadneho opravného prostriedku, teda dovolania. Záver najvyššieho súdu, že sťažovateľ v pozícii dovolateľa svoje námietky uplatnil nedostatočne kvalifikovane, čo viedlo k odmietnutiu jeho dovolania, však sťažovateľ nijako nespochybnil, čo je potrebné vyvodiť zo skutočnosti, že rozhodnutie najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania nenapadol ústavnou sťažnosťou.

18. Predmetom prieskumu v tejto veci je teda iba napadnutý rozsudok krajského súdu. Ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že povinnosť vyčerpať pred podaním ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu odvolacieho súdu aj mimoriadne opravné prostriedky, t. j. dovolanie, neznamená bezvýnimočne povinnosť v takejto ústavnej sťažnosti rozhodnutie o dovolaní aj napadnúť. Pri posudzovaní prípustnosti ústavnej sťažnosti môže ústavný súd vyžadovať, aby sťažovateľ napadol aj rozhodnutie o dovolaní, ak táto požiadavka sleduje cieľ, ktorý zásah do práva sťažovateľa na prístup k súdu odôvodňuje. V zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. Hejkrliková proti Českej republike, sťažnosť č. 33129/04, Šurý proti Českej republike, sťažnosť č. 16299/10) je

takéto obmedzenie práva na prístup k súdu pri podaní ústavnej sťažnosti proti rozhodnutiu odvolacieho súdu akceptované napríklad v prípadoch, ak je dôvodom ochrana princípu právnej istoty ako jednej zo základných hodnôt právneho štátu. V zmysle tohto princípu nie je prijateľné, ak by v tej istej veci mohli popri sebe existovať dve odlišné rozhodnutia ústavného súdu a najvyššieho súdu. Tak je to napríklad vtedy, ak dovolací súd podané dovolanie vecne preskúmal, teda posúdil nielen jeho prípustnosť, ale aj opodstatnenosť, v takom prípade môže ústavný súd odmietnuť meritórne prerokovanie ústavnej sťažnosti smerujúcej iba proti rozhodnutiu odvolacieho súdu z dôvodu, že v ústavnej sťažnosti nie je napadnuté aj rozhodnutie súdu dovolacieho.

19. Z odôvodnenia rozhodnutia o dovolaní vyplýva, že dôvodom jeho odmietnutia bolo, že sťažovateľ ako dovolateľ nenaformuloval v podanom dovolaní právnu otázku zásadného významu. Dovolací súd teda posudzoval iba otázku prípustnosti, nie aj otázku opodstatnenosti podaného dovolania. Výsledkom dovolacieho konania bolo v podstate vyslovenie záveru najvyššieho súdu, že z procesných dôvodov na strane sťažovateľa nemohol jeho vec meritórne preskúmať. Ak potom sťažovateľ uplatňuje v ústavnej sťažnosti vo svojej podstate zhodné námietky, aké uplatnil aj v dovolaní, pričom oba tieto sťažovateľom uplatnené právne prostriedky smerujú proti tomu istému rozhodnutiu odvolacieho súdu, bolo povinnosťou sťažovateľa v zmysle už uvedeného princípu subsidiarity urobiť predmetom ústavnoprávneho prieskumu aj rozhodnutie o dovolaní. V takom prípade je vo všeobecnosti daná právomoc ústavného súdu, aby podrobil prieskumu rozhodnutie dovolacieho súdu z toho hľadiska, či dovolací súd nevybočil pri posudzovaní prípustnosti dovolania z ústavných medzí. To platí o to viac, keď jeho námietky uplatnené v dovolaní aj v ústavnej sťažnosti boli *prima facie* subsumovateľné pod dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, z čoho vychádzal aj sám sťažovateľ pri podávaní dovolania.

20. Nenapadnutie rozhodnutia o dovolaní ústavnou sťažnosťou *de facto* znamená spokojnosť sťažovateľa s výsledkom dovolacieho konania, teda s nevykonaním meritórneho dovolacieho prieskumu, čo legitímne vyvoláva otázku, či sťažovateľ vyčerpal dostupný prostriedok právnej ochrany základných práv a slobôd (dovolanie) riadne, teda v súlade

so zákonnými požiadavkami formulovanými pre tento mimoriadny opravný prostriedok. Požiadavka na vyčerpanie právnych prostriedkov, ktoré má sťažovateľ k dispozícii, totiž nie je splnená iba tým, že takéto konanie iniciuje, ale musí splniť aj zákonom vyžadované predpoklady vrátane riadnej argumentácie smerujúcej k tomu, aby dovolací súd pristúpil k meritórnemu (vecnému) preskúmaniu dovolania ako prípustného. V opačnom prípade by sťažovateľovi bolo umožnené využiť konanie o ústavnej sťažnosti ako v poradí ďalší „opravný“ prostriedok. Ústavný súd zastáva názor, že nevyčerpanie dostupných právnych prostriedkov na ochranu základných práv a slobôd riadnym spôsobom je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej neprípustnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

21. Na doplnenie ústavný súd uvádza, že od zotrvania na požiadavke podania dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu a následného napadnutia rozhodnutia dovolacieho súdu o jeho odmietnutí ústavnou sťažnosťou by bolo možné upustiť napríklad v prípade, ak by existovala ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu o určitej právnej otázke, od ktorej sa síce odvolací súd neodklonil, avšak sťažovateľ by považoval túto rozhodovacu prax za ústavne neudržateľnú. V takom prípade by totiž bolo dovolanie podľa § 421 CSP zjavne neprípustné, ale na druhej strane by tým nebol vylúčený ústavnoprávny prieskum rozhodnutia odvolacieho súdu.

22. Nad rámec skôr uvedených záverov, berúc do úvahy aj nejednoznačnosť doterajšej judikatúry vo vzťahu k možnosti vykonať vecný prieskum rozhodnutia odvolacieho súdu po neúspešnom dovolacom konaní iba v spojitosti s rozhodnutím dovolacieho súdu, ústavný súd v tejto veci výnimočne pristúpil k ústavnej sťažnosti materiálnym spôsobom a nadštandardne preskúmal napadnutý rozsudok z hľadiska vecného. Pritom dospel k záveru, že ak by aj rezignoval na uplatnenie princípu subsidiarity, nebolo by možné ústavnej sťažnosti vyhovieť pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

23. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti ide vtedy, keď namietaným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti

medzi označeným postupom alebo rozhodnutím všeobecného súdu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých namietal. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (IV. ÚS 92/04, III. ÚS 168/05, II. ÚS 172/2011, I. ÚS 143/2014, III. ÚS 102/2018).

24. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/00, IV. ÚS 71/2013).

25. Právne závery krajského súdu považuje ústavný súd za ústavnoprávne akceptovateľné a nevykazujúce znaky svojvôle alebo arbitrárnosti. Hoci sťažovateľ má na vec iný názor, skutočnosť, že sa nestotožňuje so závermi krajského súdu, nemôže sama osebe viesť k záveru o arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným.

26. Ústavný súd zhodne so všeobecnými súdmi považuje informácie obsiahnuté v liste označenom ako „*Cirkevný zbor ECAV na Slovensku, Bratislava - analýza príčin a dôsledkov hospodárskeho úpadku*“ (ďalej len „analýza“) za primerané povahy veci, a teda za súladné s výkonom slobody prejavu. Prejav bol adresný, vecný a z hľadiska formy neprekročil tolerovateľnú mieru expresivity použitých výrazových prostriedkov. Jeho cieľom bolo iniciovať prešetrenie nakladania s majetkom cirkvi, čo možno považovať za legitímne, pričom žiadny subjekt by nemal byť sankcionovaný za to, že využije svoje právo podať podnet na prešetrenie určitých významných skutočností. Samozrejme podnet na prešetrenie určitého postupu nemôže byť svojvoľný, ale musí byť motivovaný dôvodnými pochybnosťami (podozrením), že určité konanie nie je *lege artis*. Takýto exces však ústavný súd v prejednávanej veci nevidel.

27. Vychádzajúc zo záväznosti ústavy, pre všeobecné súdy ako ochrancov základných práv platí, že v sporoch o ochranu osobnosti musí byť zohľadnená aj sloboda prejavu, ak sú na to splnené podmienky. Ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti teda nemožno aplikovať izolovane, ale je nutné ich vykladať v súlade s ústavou (II. ÚS 152/08). Pri konflikte slobody prejavu a práva na ochranu osobnosti je nevyhnutné hľadanie spravodlivej rovnováhy medzi týmito dvomi kolidujúcimi právami. Pri strete práva na ochranu osobnosti v konaniach na ochranu osobnosti a slobody prejavu je kľúčové ich vyvažovanie, teda rozhodovanie, ktoré z tých práv má v konkrétnom prípade prednosť. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe ústavného súdu (IV. ÚS 302/2010, I. ÚS 408/2010, I. ÚS 352/2011, I. ÚS 416/2011, I. ÚS 390/2011, IV. ÚS 107/2010, II. ÚS 326/09, II. ÚS 152/08) pri strete práva na ochranu osobnosti so slobodou prejavu je nutné v zásade skúmať, KTO, O KOM, ČO, KDE, KEDY a AKO hovorí, pričom na základe odpovedí na dané otázky možno pomocou testu proporcionality určiť, ktorá sloboda (právo) má byť uprednostnená. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd v spojení s rozhodnutím okresného súdu dôsledne aplikoval na prejednávany spor test proporcionality, ktorý možno považovať za ústavne udržateľný.

28. Podľa štrasburskej judikatúry musí medializovanú kritiku proti svojej osobe akceptovať aj cirkevný funkcionár (*Giniewski v. France*, sťažnosť č. 64016/00).

Argumentom *a maiori ad minus* možno vysloviť záver, že cirkevný hodnostár je o to viac povinný strpieť kritiku, ktorá z hľadiska miesta jej šírenia odznela iba v rámci vnútorných pomerov cirkvi. V predmetnom prípade totiž išlo výlučne o interný dokument, ktorý nebol zverejnený mimo organizácie cirkvi a jeho účelom bola kontrola hospodárenia s majetkom. Sťažovateľ si musel byť vedomý toho, že zastáva v cirkevnej hierarchii funkciu s významnými právomocami, z ktorej mu vyplývala zodpovednosť za hospodárenie s cirkevným majetkom, v dôsledku čoho je prirodzené, že bude vystavený zvýšenej pozornosti a bude musieť akceptovať výkon práva na informácie zo strany verejnosti (najmä tej cirkevnej) minimálne v takom rozsahu, v akom vykonáva svoju funkciu.

29. Ústavný súd súhlasí s názorom krajského súdu, že sťažovateľovi bolo možné v okolnostiach danej veci priznať postavenie *public figure*. Získanie postavenia *public figure* sa predurčuje verejným záujmom o činnosť určitej povahy – otázky nakladania s majetkom cirkvi možno v tomto smere považovať za legitímnu otázku verejného záujmu. V danom prípade sa publikované informácie netýkali súkromnej sféry života sťažovateľa, ale otázok, o ktorých majú právo byť informovaní minimálne členovia, resp. prívrženci cirkvi, ako aj orgány cirkvi. Sťažovateľ bol z titulu svojej funkcie osobou v rámci cirkevnej spoločnosti známou a významnou, t. j. je nepochybné, že prinajmenšom musel strpieť vyššiu mieru kritiky v radoch cirkvi, ako aj posudzovanie a kontrolu svojho pôsobenia v rámci cirkvi spomedzi osôb, ktoré sú na chode tejto cirkvi zainteresované.

30. Pri strete dvoch základných práv, a to práva na ochranu dobrej povesti a práva na slobodu prejavu, treba zohľadniť všetky rozhodujúce konkrétne okolnosti daného prípadu, že sloboda prejavu predstavuje jeden z najdôležitejších základov demokratickej spoločnosti a jednu z hlavných podmienok pokroku a rozvoja každého jednotlivca, a preto sa vzťahuje nielen na informácie alebo myšlienky priaznivo prijímané či považované za neškodné alebo za bezvýznamné, ale aj na tie, ktoré zraňujú, šokujú alebo znepokojujú a aj nadnesené a zveličujúce názory a že fyzické osoby i právnické osoby majú v rámci slobody prejavu právo verejne vyslovovať svoje názory na hospodárenie cirkvi, ktorú v istej miere financuje aj štát a prostredníctvom darov aj prívrženci, resp. veriace osoby, ktoré k tejto cirkvi inklinujú.

31. Aj napriek tomu, že niektoré informácie v prejave na adresu sťažovateľa boli nepresné, nemení to nič na tom, že v danom prípade bola ústavne konformným spôsobom uprednostnená sloboda prejavu. V tomto smere je podstatné to, aby celkové vyznenie informácie zodpovedalo pravde. Osoba, ktorá realizuje slobodu prejavu, sa môže dopustiť určitého zjednodušenia, či dokonca nepresnosti, pri rešpektovaní zásady, že celkové vyznenie informácií v relevantnom čase zodpovedalo reálne existujúcim skutočnostiam. V tomto prípade preto nepovažoval ústavný súd za podstatné, že autori analýzy boli nepresní v čiastkových otázkach (napr. týkajúcich sa existencie znaleckých posudkov), pretože súhrn ďalších skutočností aj napriek tejto nepresnosti opodstatňoval dôvodnú pochybnosť o nakladaní s cirkevným majetkom.

32. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na koncepciu „*chilling effect*“, teda zohľadnenie možného odradzujúceho účinku prípadných sankcií pre verejnú debatu *pro futuro*. S touto koncepciou súvisí posudzovanie otázky cieľa, motivácie a dobrej viery autora prejavu pri zverejnení výrokov či iných zásahov ako relevantného kritéria na vyváženie slobody prejavu a ochrany osobnostných práv. Čím viac je na strane autora prejavu zreteľná snaha dopátrať sa pravdy a verifikovať údaje, tým viac bude potrebné zohľadniť váhu slobody prejavu, pretože na rozdiel od úmyselných difamácií je takéto konanie pre rozvoj demokracie prospešné aj za cenu zverejnenia určitých nepresností v niektorých prípadoch.

33. Výskyt faktickej chyby vo vyjadrení poškodzujúcim dobrú povest' neznamená, že takéto kritika postupu určitej osoby je automaticky zbavená ústavnej ochrany. Požiadavka úplne presných vyjadrení by totiž znamenala pre akéhokoľvek autora prejavu bremeno nesplniteľných nárokov, a preto sú v záujme zachovania slobody prejavu akceptovateľné aj určité zjednodušenia a nepresnosti, pričom smerodajné je, aby celkové vyznenie určitej informácie zodpovedalo pravde.

34. Z obsahu analýzy obsahujúcej sporné výroky je zrejmé, že táto bola svojou povahou a materiálou podnetom na prešetrenie, či majetok cirkvi bol spravovaný v zmysle jej

vnútorných predpisov a či s ním bolo naložené transparentným spôsobom. V tomto kontexte je potrebné poukázať na skutočnosť, že podľa cirkevného práva bolo povinnosťou žalovaných mimo iného aj dbať na hospodárenie a ochranu cirkevného majetku, pričom v danom prípade využili právo upozorniť na nedostatky dané im ako členom Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania v zmysle jej cirkevného zákona č. 4/2009.

35. Žalovaní teda vo vzťahu k sťažovateľovi postupovali dovoleným spôsobom, keďže takýto podnet na prešetrenie nakladania s majetkom bol v súlade s cirkevným právom. Neoprávneným zásahom do osobnostných práv nie sú prejavy, ktoré podľa obsahu, formy a cieľa možno považovať za upozornenia, resp. podnety na riešenie alebo žiadosti na objasnenie a prešetrenie určitých okolností, ak boli prednesené pred orgánom, ktorý je oprávnený vec riešiť a ich autor sa nedopustil výrazného excesu. V tejto súvislosti nemožno prehliadnuť tiež to, že napadnutá analýza žalovaných bola vecne vyhodnotená na rokovaní Generálneho hospodárskeho výboru konanom 24. júna 2013 a zo zápisnice z rokovania vyplynulo, že okolnosti v nej popísané neboli nedôvodné.

36. Ústavný súd na záver zdôrazňuje, že jeho poslaním je predovšetkým ochrana ústavnosti (čl. 124 ústavy), a nie „bežnej“ zákonnosti (I. ÚS 404/2016). Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov a spravidla mu preto neprislúcha prehodnocovať vykonané dokazovanie a právne závery na jeho základe urobené. Len ak súčasne došlo k neoprávnenému zásahu do niektorého z ústavou zaručených základných práv sťažovateľa, je ústavný súd povolaný pre ich ochranu zasiahnuť. Existenciu takého nároku by ústavný súd mohol vyvodiť vtedy, ak by právne závery obsiahnuté v napadnutých rozhodnutiach boli zjavne svojvoľné a ústavne neospravedliteľné alebo by neboli jednou z možných ústavne konformných interpretačných alternatív. Ústavný súd v tomto zmysle napadnuté rozhodnutie preskúmal, pričom vadu, ktorá by vyžadovala jeho zásah, nenašiel.

37. Vzhľadom na uvedené ústavný súd uzatvára, že, odhliadnuc od prioritného záveru o neprípustnosti ústavnej sťažnosti (bod 20 odôvodnenia), niet medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a základným právom sťažovateľa príčinnej súvislosti, ktorá by umožnila vysloviť porušenie označených práv, preto by musel vyhodnotiť podanú ústavnú

sťažnosť za zjavne neopodstatnenú, čo by založilo dôvod na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde .

38. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. októbra 2020

Miroslav DURIŠ
predseda senátu